

EV OKULU UYGULAMASI ÜZERİNE BİR DURUM ÇALIŞMASI: KURAM VE ÖZEL EĞİTİMDE UYGULAMA

Mehmet TAŞDEMİR

Doç.Dr. Ahi Evran Üniversitesi, mttasdemir1963@gmail.com

Aybike Suna BULUT

Öğretmen, MEB, AEÜ,SBE Yüksek Lisans Öğrencisi, aa_aybk@hotmail.com

ÖZ

Bu araştırma ile evde okul uygulamasının kuramsal yapısı ve Türkiye’de özel eğitim ihtiyacında olan çocuklarına evde eğitim aldırın ailelerin evde okul uygulaması hakkındaki görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma nitel araştırma türünde betimsel bir durum çalışmasıdır. Araştırmanın çalışma grubu amaçsal örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu Ankara Pursaklar X ortaokulunda 2013-2014 öğretim yılında çocuklarına evde eğitim aldırın 13 (5 erkek, 8 bayan) öğrenci velisinden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen nitel veriler içerik analizi yöntemlerinden frekans analizi yoluyla analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, veliler uygulamayı yararlı ve çocuklarının gelişime katkı sağladığı görüşündedirler. Bununla birlikte evde eğitim konusunda öğretmen ve materyal boyutlarında sorunlar yaşanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Ev okulu, Evde eğitim, Alternatif eğitim modelleri, özel eğitim.

A CASE STUDY ON HOME SCHOOLING PRACTICES IN TURKEY: THEORY AND APPLICATIONS IN SPECIAL EDUCATION

ABSTRACT

This research was aimed to determine the opinions of the parents whose children have education at home. These opinions included their supporting, problems, contributions and suggestions on home schooling. This is a descriptive research and a case study in which qualitative data collection techniques are used. The study group was determined with the homogenous sampling method which is one of purposeful sampling methods. The study group was created from Pursaklar secondary school and 13 student’s parents (5 male, 8 female) whose children have education at home in Ankara in 2013-2014 academic years. As the data collection tool, the semi-structured interview form was used. The qualitative data was analyzed by frequency analysis which is the content analysis method. According to the research results, the parents have the positive perceptions about home schooling practices. Moreover, while they believe that the practices are contributed their children's developments, they have some problems about the teachers and the teaching and learning materials at home schooling.

Keywords: Home schooling, home education, alternative educational models, special education.

GİRİŞ

Ülkelerin insan yetiştirme düzenleri genel olarak okul denen kurumlar üzerine sistemleştirilmiştir. İnsanlık tarihinde ve günümüzde de bu yetiştirme tarzına karşı alternatif anlayış ve uygulama örnekleri görülmüş olması da, gözlene geldiği biçimi ile her sistem okul denen kurumları göz ardı etmemiş, belki de edememiştir. Çünkü sistemlerin var olma sürecinde insan yetiştirme uygulamaları göz ardı edemeyeceği bir özellik taşımaktadır. Buna karşın insan yetiştirme düzenlemelerinde okul sistemine yönelik eleştiriler okul sistemine karşı alternatif modeller oluşturmuştur. Geleneksel olarak uygulana gelen okul sistemlerine alternatif olarak önerilen insan yetiştirme uygulamalarından belli başlıları şunlardır: Okulsuz toplum, ezilenler pedagojisi, zorunlu eğitime hayır, anarşit bilgi kuramı, özgür eğitim, özgür okul, Tolstoy okulu, Montessori okulları, Waldorf okulları, Miknatis okulları ve özellikle bilişim teknolojisinin eriştiği düzeyin bir sonucu olarak interaktif öğrenmeler ve uzaktan eğitim model ve uygulamalarıdır (Nelson, 1986; Taşdemir, 2003; Vender, 2004; Aydın, 2006). Lines'e (2000) göre birçok akademisyen ve sosyal yorumcu ev okulunu yirminci yüzyılın en önemli, ailevi, sosyal ve eğitsel olaylarından biri olduğunu düşünmektedirler. O'na göre yirminci yüzyılın yarısından sonra ev okulunun artışı en önemli sosyal değişimdir. Buna rağmen modern okullara karşı temel alternatif bir model olduğunu söylemekte oldukça erkendir.

Ev okulu uygulaması Avustralya, Kanada, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri gibi birçok Batılı ülkelerde, dikkat çekici bir yenilenme getirmiştir. Aynı zamanda Japonya, Güney Afrika, Rusya, Almanya ve gibi diğer ülkelerde artmaya başlamıştır. 2002'de ABD'de yaklaşık 1,8 milyon Kanada da ise 78 bin ev okulu öğrencisi bulunmaktaydı (Ray, 2000). Literatürde görüldüğü üzere ev okulu/evde eğitim uygulaması son günlerde alternatif okul modellerinden biri olarak eğitim sistemleri içerisinde yer almaya başlamıştır.

Evde eğitim, kamu eğitiminden ve genel olarak okullardan memnun olmayan birçok kişi için bir alternatif olarak gelişmiştir. Araştırmalarda genel olarak ailelerin ev okulunu tercih etme sebepleri: sosyal, ailevi, akademik, dini, özgürlüğe önem verme, felsefi düşünce farklılığı, eğitim merkezlerine uzaklık, özel eğitim ihtiyacı ve okullara olan güvensizlik gibi faktörlerle açıklanmaktadır (Knowles, 1991; Wayman ve Lynch, 1991; Jeub, 1994; Ray, 2000; Ensign, 2000; Carper, 2000; Hill, 2000; Apple, 2000; Basham, 2001; Birkan, 2002; Lubienski, 2003; Collum, 2005; Princiotta & Bielick, 2006, Basham, Merrifield & Hepburn, 2007; Smith & Williams, 2009; Şad & Akdağ, 2010; Tösten & Elçiçek, 2013).

Bugün tartışılan en önemli eğitim sorunlarından biri de okulun hem bireysel hem de toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda verdiği eğitimin yanında, bireyin okul ortamında ve okul çevresinde edindiği, toplum ve özellikle ailelerin istemediği kötü alışkanlıklar olmaktadır. Bu nedenle aileler de alternatif eğitim yolları aramaya başlamışlar ve özellikle ABD'de "Ev Okulu" adında yeni bir anlayış ortaya çıkmıştır (Aydın, 2006; Taşdan & Demir, 2010). Ev okulu uygulaması ebeveynlerin çocuğu, geleneksel bir devlet veya özel okul eğitimi yerine evde eğitmesi pratiği olarak tanımlanabilir (Hess, 2002; akt, Farrell & Ryan, 2005). Ev okulu (home school) ya da evde eğitim (home schooling, home education) uygulamalarında öğrenme ve öğretme belli ölçülerde planlı etkinliklerdir (Van Galen, 1991). Etkinliklerin yürütüldüğü yer öncelikle evler ve öğretmenler de öncelikle ebeveynlerdir. Evde eğitim verilmesi, ailelerin eğitim etkinliklerine yüksek

katılımını gerektiren en keskin uygulamadır (Smith & Williams, 2009). Özellikle ABD’de ailelerin çocukların eğitiminde doğrudan sorumluluk alması ve onları evde eğitmeyi tercih etmeye başlamaları ile birlikte bazı terimler de ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu terimler birbirleri ile karıştırılmakla birlikte aralarında bazı farklılıklar da bulunmaktadır. Ev okulu, ailelerin çocuklarının eğitimin konusundaki bütün sorumluluğu üstlenmesidir. Pek çok ev okulu uygulayan aile için bunun anlamı, çocuklarını evde eğitmektir. Başka bir grup için ise okul ile işbirliği içinde eğitim sağlamaktır. Bazı konularda okulda eğitim almak, öğrenci arkadaşlarını ziyaret etmek ya da bazı etkinliklere katılmak da bu kapsamda düşünülebilir. Her program çocuğa özgüdür ve aile tarafından kararlaştırılır. Ev Okulu, bu gün ulaşılabilen en farklı ve esnek eğitim seçeneğidir. Ev okulu uygulamalarının çeşitliliği, bu yöntemi seçen kişilerin de farklılığını gösterir. Bazı aileler uygulamayı bir kamu okulu gibi düzenlerken, öğrenciler aynı konuları aynı yöntemlerle çalışırlar. Bazı aileler karşıt bir yaklaşımla, okulsuz bir eğitimi yeğlemektedir. Böylece daha az yapılandırılmış bir yaklaşım benimsenerek, öğrencinin ilgi ve hazır olma durumu dikkate alınır. Pek çok ev okulu uygulamacısı da daha eklettik bir yaklaşım kullanarak, kısmen yapılandırılmış, kısmen de ilgiye dayalı bir eğitim uygulamaktadırlar. Bu yöntem ailelere, çocuklarının gereksinimlerini karşılayacak materyal ve sınıfları seçme ve toplama olanağı vermektedir. Bu olanaklar, bir okul veya işbirliği sınıfı, özel öğretmen, sözleşmeli okul, bağımsız çalışma programları, çıraklık, gönüllülük ya da başka seçeneklerden oluşmaktadır. Ev okulu uygulaması çocuk ve ailelere özgüdür (Aydın,2006). Eve dayalı erken özel eğitim uygulamalarında en önemli amaç, çocukların eğitiminde aile katılımını arttırmaktır (Bailey, vd., 1998).

Türkiye’de ev okulu uygulaması genel eğitim içerisinde uygulanan bireylerin tümünün gerektiğinde tercih edebilecekleri alternatif bir eğitim modeli olarak görülmemektedir. Ancak yakın denilebilecek bir zaman öncesinde kısmen özel eğitim kapsamı içerisinde uygulanma başlamıştır. Talim ve Terbiye Kurulunun 03.02.2010 tarih ve 4 sayılı kararınca hazırlanıp Şubat 2010 tarih ve 2629 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan “Millî Eğitim Bakanlığı Evde ve Hastanede Eğitim Hizmetleri Yönergesi” okul öncesi ve ilköğretim çağındaki özel eğitime ihtiyacı olan bireylerden, sağlık problemi nedeniyle örgün eğitim kurumlarından doğrudan yararlanamayacak durumda olanlara evde veya hastanede yatarak tedavi gördüğü sürede verilecek eğitim hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesiyle ilgili usul ve esasları düzenlemektir. Buna göre evde eğitim, zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitime ihtiyacı olan bireylerden sağlık problemi nedeniyle okul öncesi, ilköğretim veya özel eğitim programlarından herhangi birini uygulayan örgün eğitim kurumlarından doğrudan yararlanamayanlara eğitim hizmetlerinin evde sunulması esasına dayanan eğitim ve gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen ise, özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için destek eğitim hizmetlerini evde ve/veya hastane ilköğretim okulunda sürdüren öğretmen olarak tanımlamaktadır (MEB, 2010)”. Bu özellikler dışındaki bireyler için söz konusu olabilecek evde eğitim uygulaması henüz Türk Milli Eğitim Sistemi içerisinde yer bulabilmiş değildir. Dolayısı ile henüz uygulandığı şekli ile evde eğitim uygulaması çok özel zorunluluk durumlarının ortaya çıkardığı eğitim ihtiyacını karşılamaya dönük bir özel eğitim uygulaması olarak görülmektedir.

Türk Milli Eğitim Sistemi içerisinde mevcut evde eğitim uygulamasını düzenleyen 2629 Sayılı yönetmelik hususlarına göre; Eğitim ortamının temizlik, ısınma, aydınlatma, havalandırma ve benzeri bakımlardan sağlıklı bir eğitim yapılmasına ve öğretmenin önerileri doğrultusunda bireyin özelliğine uygun olarak düzenlenmesine özen gösterilir. Eğitim ortamının dersin özelliğine göre düzenlenmesine, eğitimi kolaylaştıracak nitelikte materyal ve eşya bulundurulmasına özen gösterilir. Eğitim ortamında bilgisayar kullanımına olanak sağlayacak düzenlemeler yapılır. Dikkat dağıtabilecek her türlü uyarıcıdan kaçınılır. Evde eğitim ortamı, öğretmen ile bireyin etkileşimini kolaylaştıracak ve dersin verimliliğini artıracak biçimde düzenlenir.

Öğretim programları öğrenci başarısının değerlendirilmesinde ise, evde veya hastanede eğitim hizmetinden yararlanan bireylere, kayıtlı bulunduğu okulda uygulanan öğretim programlarının uygulanması esastır. Ancak Bireysel Eğitim Programı (BEP) geliştirme birimince, bu programlara dayalı olarak bireyin eğitim performansına göre, ihtiyaç duyduğu alanlarda BEP hazırlanır. Bireylerin başarılarının değerlendirilmesi, kayıtlı bulunduğu okuldaki diğer öğrenciler gibi yapılır. Evde eğitim hizmetine ilişkin planlama, bireyin ihtiyacı ve eğitim ortamına ilişkin şartlar dikkate alınarak ve haftalık ders saati sayısı 10 (on) saatten az olmamak üzere kurulca; hastanede eğitim hizmetine ilişkin planlama ise okul yönetimince yapılır. Eğitim hizmetlerinin etkililiğini ve eğitimin devamlılığını sağlamak için gerektiğinde birey ve ailenin bilgilendirilmesi ve desteklenmesi amacıyla yapılacak çalışmalar da haftalık ders saati içinde planlanır.

Gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmenlerin haftalık çalışma saatleri, sınıf öğretmenleri gibidir. Ancak, çalışma saatlerine, bireyselleştirilmiş eğitim programı çalışmaları ile aile eğitimi programları da dâhil edilir. Evde ve hastanede eğitim hizmeti veren diğer öğretmenlerin çalışma saatleri, görev yaptığı okulda uygulanan mevzuat hükümlerine göre düzenlenir. Evde veya hastanede eğitim hizmetinde bireyin özelliği ve öncelikli eğitim ihtiyacına göre gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen, rehberlik ve araştırma merkezlerinde görevli görme, işitme ve zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri ile bireyin kayıtlı bulunduğu okul ve diğer okullardaki okul öncesi, sınıf ve diğer alan öğretmenleri eğitim hizmetlerini yürütmek üzere görevlendirilir.

Evde ve hastanede eğitim konusunda ailenin sorumlulukları şöyle tanımlanmaktadır: Veli sözleşmesinde taahhüt ettiği hususlar doğrultusunda etkili bir eğitimin gerçekleşmesi için ev ortamına ilişkin düzenlemeleri imkânları ölçüsünde yapmak. Ev ortamına ilişkin fiziksel düzenlemelerin gerçekleştirilemediği durumlarda kurulla iş birliği yaparak eğitim ortamının hazırlanmasını sağlamak. Bireyin eğitim ihtiyaçlarıyla ilgili BEP geliştirme birimine bilgi vermek ve BEP hazırlanması sürecine katılmak. BEP'in amaçlarının gerçekleşmesi ve eğitimin devamlılığını sağlamak amacıyla evde eğitime katılan öğretmenlerle iş birliği yapmak. Aile eğitim programlarına katılmak. Evdeki eğitim hizmetleri uygulamalarında bireyin kayıtlı bulunduğu okul idaresini bilgilendirmek (MEB, 2010).

Evde eğitim uygulaması özellikle de hali hazırdaki uygulandığı biçimi ile ilgili olarak Türkiye'de yapılmış sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu çalışma bulguları ile evde eğitim uygulaması ve bu uygulamanın

Türkiyede'ki uygulanış örneği üzerine geri bildirim sağlayabilir. Bu yönü ile eğitim bilimleri alanına katkı sağlayabilecek bir çalışmadır.

Araştırmanın Önemi

Türk Eğitim Sistemi içerisinde henüz yeni bir uygulama olarak ve yalnızca özel eğitim kapsamı içerisinde yeni bir model olarak uygulanmaya konulan evde eğitim uygulaması üzerine araştırmalar çok sınırlıdır. Evde eğitim uygulamasının etkin bir şekilde uygulanmasında ve uygulamanın geliştirilip yaygınlaştırılmasında araştırma bulgularına ihtiyaç vardır. Henüz yeni bir uygulama olarak TME sisteminde yer alan evde eğitim uygulaması ile çocuklarına evde eğitim aldırın ailelerin uygulamaya ilişkin görüşlerinin alınması, evde eğitim politikalarının ve evde eğitim programın geliştirilmesi sürecinde ilgili kurum ve kuruluşlara geribildirim sağlayabilir. Ayrıca farklı araştırmalara da ileri araştırmalar için ön fikir oluşturabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile çocuklarına evde eğitim aldırın ailelerin bu uygulama hakkındaki düşünceleri, uygulamaya sağladıkları ek destek, uygulama yaşanan sorunlar ve uygulamanın daha etkili olabilmesi için önerileri tespit edilerek var olan durum ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Problem

Araştırmada aşağıdaki problem ve bu problem çerçevesinde oluşturulmuş alt problemlere cevap aranmaya çalışılmıştır.

Türkiye'de özel eğitim kapsamında uygulanmaya başlanan evde okul uygulaması hakkında ailelerin görüşleri nedir? Aileler uygulama sürecinde çocuklarına gerekli desteği sağlayabilmekte midir? Ve ne tür sorunlarla karşılaşmaktadırlar?

Alt Problem 1: Aileler evde okul uygulamasını nasıl bulmaktadır?

Alt Problem 2: Aileler çocuğun gelişimine katkı sağlayacak materyallere sahip midir? Nelere sahiptir?

Alt Problem 3: Aileler çocuklarının gelişimine hangi yönlerden ne tür destekler yapmaktadır?

Alt Problem 4: Aileler evde okul uygulamasında hangi sorunlarla karşılaşmaktadır?

Alt Problem 5: Aileler evde okul uygulamasının daha etkili olabilmesi için nelerin yapılmasını önermektedir?

Sınırlıklar

Evde eğitim uygulamasına dönük bulgular, araştırmanın çalışma gurubunu oluşturan anne ya da babaların özel eğitim ihtiyacındaki çocuğuna verilen evde eğitim uygulaması hakkındaki görüşleri ve görüşme formunun kapsamı ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma betimsel bir araştırma olup nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı bir durum çalışmasıdır. Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2008). Nitel araştırmacılar çoğunlukla belirli bir durumun ötesinde genelleme yapmaya çalışmazlar; ancak uygulanabilirliğini ölçmek üzere bunu okuyucuya bırakırlar, genelleme oldukça sınırlıdır (Büyüköztürk vd., 2013); Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım & Şimşek, 2008). Bu araştırmalarda kültür analizi, olgubilim, kuram oluşturma, durum çalışması, eylem araştırması türünde farklı araştırma gelenekleri/stratejileri/ yaklaşımları kullanılır. Bu çalışmada durum çalışması yaklaşımı benimsenmiş olup, literatür taraması ve görüşme yolu ile veri toplama işlemi gerçekleştirilmiştir. Örnek olay çalışması olarak ta bilinen durum çalışması, bir olayı meydana getiren ayrıntıları tanımlamak ve görmek, bir olaya ilişkin olası açıklamaları geliştirmek ve bir olayı değerlendirmek amacı ile kullanılır (Gall vd., 1996: akt. Büyüköztürk vd., 2013).

Çalışma Grubu

Çalışma grubu amaçsal örnekleme (Purposeful sampling) yöntemlerinden benzeşik örnekleme yöntemi (Homegenous sampling) ile belirlenmiştir. Amaçsal örnekleme çalışmanın amacına dayalı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır. Belli ölçütleri taşıyan veya belli özelliklere sahip bir veya daha fazla özel durumlarda çalışılmak istenildiğinde tercih edilir. Benzeşik örnekleme yöntemi, evrende araştırmacının problemi ile ilgili olarak benzeşik bir alt grubun, durumun seçilerek çalışmanın buradan yapılmasını tanımlar. Nitel çalışmalarda amaçlı örneklemede her çalışmanın amacı temel alınarak örnekleme yöntemine ve örneklem büyüklüğüne karar verilmelidir. Nitel araştırmada, örneklem büyüklüğünden çok zengin bilgi içeren durumlar, araştırmacıların gözlem ve analitik kapasiteleri sonucu ortaya çıkaran geçerlik, anlamlılık ve algılamalar daha önemlidir (Büyüköztürk vd., 2013). Patton'a (1990) göre örneklem büyüklüğü neyi bilmek istediğimize, araştırmacının amacına, neyin kullanışlı, yararlı olduğuna, neyin değerli, önemli olduğuna ve mevcut zaman ve kaynaklara göre nelerin yapılabileceğine bağlıdır (akt. Büyüköztürk vd., 2013). Bu araştırmanın çalışma grubunu 2013-2014 eğitim-öğretim yılı II. Dönemi X ortaokulu/ Pursaklar/Ankara'da, çocuklarına evde eğitim aldırın öğrenci velileri oluşturmaktadır. Ankara Milli Eğitim Müdürlüğünden elde edilen bilgilerden hareketle ikinci araştırmacının görev yaptığı okulda araştırma için yeterli veri elde edilebilecek evde okul uygulaması örneği tespit edilmiştir. Bu uygulama içerisinde evde eğitim aldırın 16 veliden görüşme isteğine olumlu cevap veren 13 veli ile görüşme yapılmıştır. Çalışma grubu, her biri bir engelinden dolayı okul eğitimi dışında kalıp evde eğitim uygulamasının gereği bir okula kayıtlı fakat evde eğitim alan bir öğrencinin velisi olmak üzere, toplam 13 öğrenci velisinden oluşmaktadır. Veliler demografik özellikleri bakımından, 5'i erkek, 8'i kadın; 6'sı ilköğretim, 5'i orta öğretim, 2'si yüksek öğretimi;

yaşam standardı bakımından 1'i çok düşük düzeyde/yetersiz, 2'si düşük düzeyde/yeterli, 9'u orta düzeyde, 1'i de yüksek düzeyde yaşam standardına sahip özellikler taşımaktadır. Bu yönü ile velilerin genel olarak ilköğretim ve orta öğretim düzeyinde eğitilmiş ve orta düzeyde yaşam standardına sahip oldukları söylenebilir.

Veri Toplama ve Analiz

Bu araştırmada nitel veriler görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Görüşme, araştırılan konuda karşılıklı konuşma yoluyla sözel bilgi toplama tekniğidir ve çoğunlukla yüz yüze yapılır. Görüşmeler, anket ve gözlem gibi birçok yöntemle birleştirilerek kullanılabilir. Görüşme belirli bir araştırma konusu veya bir soru hakkında derinlemesine bilgi sağlar (Kıncal, 2013; Büyüköztürk vd., 2013). Bu araştırmada ikinci araştırmacı görüşmeci olarak araştırma verilerinin elde edilmesini sağlamıştır. Araştırma verileri evde eğitim konusunda ikinci araştırmacının görevli olduğu okula kayıtlı olan öğrencilerin velilerinden elde edilmiştir. Okula davet edilerek katılımları sağlanan veliler araştırmaya katılıp katılmamaları konusunda görüşmeci tarafından bilgilendirilerek katılımcıların gönüllü katılımını sağlamıştır. Bu yönü ile katılımcı velilerin çocuklarının kayıtlı olduğu okul öğretmenine olan yaklaşımları daha olumlu olmuştur.

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda kişisel bilgileri içeren üç ve evde eğitim uygulamasına dönük altı madde bulunmaktadır. Görüşme formundaki sorular aşağıdaki maddelerden oluşturulmuştur:

1. Cinsiyet: *Erkek* () *Kadın* ()
2. Eğitim Düzeyi: *İlköğretim* (), *Orta öğretim(Lise)*, () *Yükseköğretim* ()
3. Ailenizin toplam geliri sizce ailenize nasıl bir yaşam standardı sağlamaktadır?: *Çok düşük düzeyde/Yetersiz* (), *Düşük düzeyde/Yeterli* (), *Orta düzeyde* () *Yüksek düzeyde* ()
4. Evde okul uygulamasını nasıl buluyorsunuz? Sizce bunun çocuğunuzun gelişimine katkısı nasıl olmaktadır? (Sosyal, akademik, dil vb.)
5. Evinizde çocuğunuzun gelişmesine katkı sağlayacak eğitsel materyaller var mıdır? Bu konuda nelere sahipsiniz?
6. Bireysel ya da aile olarak çocuğunuzun gelişimine hangi yönlerden ne tür destekler yapmaktasınız?
7. Evde okul uygulamasında hangi sorunlarla karşılaşmaktasınız.
8. Evde okul uygulamasının daha etkili olabilmesi için nelerin yapılmasını önerirsiniz.
9. Başka(Varsa eklemek istedikleriniz):

Katılımcıların bu maddelere ilişkin görüşlerini yazılı olarak belirtmeleri istenmiştir. Elde edilen nitel veriler içerik analizi yöntemlerinden frekans analizi ile yapılmıştır. Verilerin analiz sürecinde veli görüş formu; ilgili öğrencinin veli formu no (1, 2, 3), cinsiyet (E,K), veli eğitim düzeyi ilköğretim (İ), orta öğretim (O), yüksek öğretim (Y) ve yaşam standart düzeyi çok düşük düzey (ÇDd), düşük düzey (Dd), orta düzey(Od) ve yüksek düzey (Yd) şeklinde kodlanmıştır. Örneğin, form no 7, erkek, orta öğretimli ve yaşam standardı orta düzeyde olan bir katılımcı "7E0Od" olarak kodlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Yıldırım & Şimşek'e (2008) göre, geçerlik ve güvenirliğin sağlanmasında, toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır. Araştırmada görüşme formunun geliştirilmesi, görüşmenin yapılması, veri analiz ve raporlaştırma süreci aşağıda açıklandığı biçimde gerçekleştirilmiştir:

1. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formunun geliştirilmesinde alan yazın taramasının ardından geliştirilen taslak görüşme formu 5 uzman görüşüne sunulmuş, "uygun", "uygun değil" ve "düzeltmesine dönük görüşleriniz" şeklinde görüş ve değerlendirmeleri istenmiştir. Daha sonra uzman görüş ve önerileri doğrultusunda yönerge ve maddelerin açık ve anlaşılabilirliği sağlanmıştır. Bu süreçte soruların güvenirliliği Miles & Huberman'ın (1994) formülü [$Güvenirlik = \frac{Görüş\ birliği}{(Görüş\ birliği + Görüş\ ayrılığı)}$] kullanılarak, hesaplanan uyum katsayısı 0,70 ve üzeri maddeler forma alınmıştır. Formun tüm maddelerine dayalı olarak hesaplanan uyum katsayısı 0,80 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu uyum katsayısı soruların değerlendirmeciler tarafından yüksek güvenirlikte kullanılabileceğini göstermektedir. Nihai form kişisel bilgileri içeren yapılandırılmış 3 madde ve görüş belirleme ile ilgili yarı yapılandırılmış 5, açık uçlu 1 olmak üzere toplam 9 maddeden oluşturulmuştur.
2. Bu araştırmada ikinci araştırmacı görüşmeci olarak araştırma verilerinin elde edilmesini sağlamıştır. Araştırma verileri ikinci araştırmacının görevli olduğu okula kayıtlı ve evde eğitim alan öğrenci velilerinden elde edilmiştir. Özel eğitim kapsamında evde eğitim alan öğrenci velisinden telefonla yapılan davete olumlu cevap veren 13 veli araştırmada katılımcı olmuştur. Görüşme için araştırmacılardan ikinci araştırmacı, bilimsel bir araştırmaya veri sağlamayı amaçlayan bu çalışmanın sonuçlarının bilimsel araştırma dışında kullanılmayacağı bilgisini vermesinin ve bu konuda katılımcı onayının alınmasından sonra görüşme süreci hakkında bilgilendirilmişlerdir. Velilerle yapılan görüşme 2014 Nisan ayı içerisinde farklı zamanda gerçekleştirilmiştir. Okula davet edilerek katılımları sağlanan veliler araştırmaya katılıp katılmamaları konusunda görüşmeci tarafından bilgilendirilerek katılımcıların gönüllü katılımını sağlamıştır. Bu yönü ile katılımcı velilerin çocuklarının kayıtlı olduğu okul öğretmenine olan yaklaşımları daha olumlu olmuştur. Aynı zaman dilimlerinde okula davet edilerek gerçekleştirilen görüşme, veliye güven telkin edici ve açıklayıcı ön açıklamalarla birlikte görüşmenin içeriğinden bilgi verilerek gerçekleştirilmiştir. Okulda sağlanan özel bir ortamda her katılımcı ile 30-45 dakika süren görüşme yapılmıştır. Katılımcı velilerden 4'ünün ilköğretim düzeyinde eğitilmiş olmasından dolayı sözlü olarak yöneltilen sorulara alınan görüşler araştırmacı tarafından görüşme formuna aynı ifadelerle kaydedilmiştir. Diğer katılımcı görüşleri ise katılımcılardan yazılı olarak alınmıştır. Tereddüde düşülen ve yeterli cevabın alınmasının zorlandığı sorular için önceden belirlenen "ne gibi", "nasıl yani", "biraz açar mısınız" gibi sonda sorularla daha ayrıntılı olarak görüş belirtmeleri istenmiştir.

3. Araştırmada, yazılı ifadeler şeklinde elde edilen veli görüşleri araştırmacılar tarafından bir birinden bağımsız olarak ayrı ayrı analize tabi tutulmuştur. Yarı-yapılandırılmış ve açık uçlu maddelere katılımcıların görüşme sorularına belirttikleri görüşler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiş, her bir belirtilen görüşlerin madde köküne göre gerekli temalar oluşturularak dökümü yapılmıştır. Analiz sürecinde araştırmacılar arası güvenilirliği gerçekleştirmek amacı ile rastgele seçilen iki katılımcıya ait görüşme kayıtları eğitim bilimleri alanında uzman olan farklı bir uzman analizine sunulmuştur. Uzman analizi ile araştırmacıların analizleri karşılaştırılarak görüş birliğine varılan noktalarda veli görüşü olarak alınmıştır. Araştırmacılar arası görüş ayrılığının olduğu durumlarda uzman görüşünün desteklediği görüş katılımcı görüşü olarak alınmıştır. Daha sonra her iki araştırmacı tarafından tespit edilen katılımcı görüşleri ifade ettikleri anlam bakımından her bir ölçek maddesine göre sınıflandırılıp aynı anlama gelebilecek görüşler bir grup altında toplanarak sayısallaştırılarak bulguları yorumlanmıştır (Gay, Mills & Airasian, 2006).
4. Bu araştırmada veri analiz süreci detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Bilgin'e (2006) göre içerik analizinde son aşama değerlendirme, çıkarsama ve yorumlamadır. Araştırmada bu eylemler bulgular, sonuç, tartışma ve öneriler ile verilmeye çalışılmıştır. Bu süreçte toplanan katılımcı görüşleri ölçeği oluşturan her bir alt boyutta iki araştırmacı ve bir uzman analizine dayalı olarak temalar/sınıflar oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular tablolaştırılarak açıklanmıştır. Ayrıca bulgular katılımcıların orijinal görüşleri ile desteklenerek bulgular kısmında yer verilmiştir. Araştırmanın bulguları genel özellikleri bakımından şematik olarak gösterilip, tartışılıp sonuçlandırılmıştır.

BULGULAR

Araştırma bulguları Geçerlik, güvenilirlik sağlama aşaması 3 ve 4. Maddelerde açıklaması yapılan çalışmalar ve analizler sonucu elde edilmiştir. Bu bölümde alt problemlere göre katılımcı görüşlerinin analizi yapılarak, oluşturulan temalar/tespitler olarak frekansları verilir açıklanmıştır. Bununla birlikte bulgular orijinal katılımcı görüşleri ile desteklenerek bu görüşlerin araştırmada hangi sınıflamaya/tespite tabi tutulduğu gösterilmiştir.

Alt problem 1: Aileler evde okul uygulamasını nasıl bulmaktadır?

Tablo 1. Evde Okul Uygulamasın Yayarlılığına İlişkin Veli Görüşleri

Yayarlılığı	f
Yayarlı bulma	8
Çok yararlı bulma	5
Yayarlı bulmama	-

Tablo 1 bulgularına göre velilerden 5'i evde okul uygulamasını çok yararlı, 8'i de yararlı bulmaktadır. Yararlı olmadığı görüşünde olan veli yoktur. Velilerin tamamı farklı derecelerde de olsa evde okul uygulamasının çocuklarının gelişimine olumlu katkısının olduğunu düşünmektedir.

Evde okul uygulamasının yararlılığına ilişkin veli görüşlerinden orijinal örnekler:

3KİOd "Evden çıkmıyordu, artık çok sosyal. Arkadaşlarıyla zaman geçiriyor.", 11KOÇDd "Çocuğum fiziksel engelinden dolayı okula gidemiyordu. Bu yıl ikinci sınıfta olması gerekiyordu. Okumayı öğrenmeye başladı, matematik kavramları öğreniyor.", 13KİDd "Okulda bu kadar başarı sağlayamazdı.Gidiş gelişler sıkıntılı olurdu." (Çok yararlı bulma)

6EOÇDd "Bu sistem sayesinde öğretmenin çocuğumun ayağına gelip eğitimini rahat bir şekilde evinde alması hem psikolojik hem de sağlık açısından yararlı oldu. Okul ortamına elbette ki hasret kalıyor ama bu eğitim olmasaydı çok daha kötü olurdu.", 9EYOd "Genel olarak çok çok iyi ama yeterli öğretmen ve materyal olduğu taktirde. Çocuğum okuma yazma öğrendi, bilgisayar başında da istediğini yapabilmekte." 10EYOd "Bu yöntemi Türkiye'de ilk uygulayan aileyiz. Bu yöntem çaresizliğe çare olarak ortaya çıktı. Çocuğun eğitsel açıdan gelişimini elbette ki destekledi ancak okul kadar etkili olmadığı da aşikârdır." 12EİOd "Arkadaş ve sınıf ortamı olmadığından sosyal yönden tam destek olamamaktadır. Akademik yönden gelişiminde ise bir aksaklık görülmemektedir." (Yararlı bulma)

Alt problem 2: Aileler çocuğun gelişimine katkı sağlayacak materyallere sahip midir? Nelere sahiptir?

Tablo 2. Evde Okul İçin Gerekli Materyale Sahip Olunması Hakkındaki Veli Görüşleri

Materyale sahip olma	f
Materyal var (Yetersiz düzeyde)	5
Hiç materyal yok	4
Materyal var (Yeterli düzeyde)	2
Her türlü materyal var	2

Tablo 2 bulgularına göre 13 veliden 4'nün evinde çocuğunun gelişimine katkı sağlayacak ve ders sürecinde kullanılacak hiçbir materyal bulunmamaktadır. 9'u ise imkânları ölçüsünde materyal olduğunu belirtmektedir. Bunlardan 2 veli çocuğuna materyal anlamında tüm imkânları sağlayabildiği, 2 velinin yeterli materyallere sahip olduğu, 5 velinin ise sınırlı sayıda materyalle sahip olduğu görülmektedir.

Evde okul için gerekli materyale sahip olmaya ilişkin veli görüşlerinden orijinal örnekler:

3KİOd "Odasını sınıf haline getirdik, derslerini yaptı, hocalarıyla zaman geçirdi ama en çok da hocasının aldığı puzzle ile uğraştı.", 10EYOd "Evet, okulda kullanılacak her türlü (tahta, bilgisayar, harita vb.) materyal evimizde de mevcut. Ayrıca mikroskop vb. ihtiyaç olduğunda da öğretmenler okuldan getirip kullanıyorlar." (Her türlü materyal var)

5KOYd "Çok sayıda materyalimiz var fakat çocuğun tek başına bunlardan yararlanması imkansız", 12EİOd "Milli Eğitimin kitapları ve kabul gören kitaplar bulunmaktadır. Ders materyalleri öğretmen isteğine göre tedarik edilmektedir." [Materyal var (Yeterli düzeyde)]

13KİDd Dersle ilgili kaynaklarımız var fakat bu konuda desteğe ihtiyacımız var." [Materyal var (Yetersiz düzeyde)]

8KİOd "Yok. Çocuğum görme engelli olduğı için görme engellilerin sahip olması gereken eğİtsel materyaller yok.", 11KOÇDd "Çok fazla materyal yok, küçük bir masa, bir sandalye, okul kitapları." (Hiç materyal yok)

Alt problem 3: Aileler çocuklarının gelişimine hangi yönlerden ne tür destekler yapmaktadır?

Tablo 3. Evde Okul İçin Aile Ve Velinin Çocuklarının Gelişimine Katkı Biçimlerine İlişkin Görüşleri

Katkı sağlama biçimi	f
Eğitim ve öğretimine yardımcı olmaya çalışma.	3
Birlikte aktiviteler yapma.	3
Her türlü desteğı verme.	2
Hem psikolojik hem de fiziksel açıdan gelişimine yardımcı olmaya çalışma.	2
Psikolojik açıdan moralini yüksek tutmaya çalışma.	2
Hiç bir şey yapmama.	1

Tablo 3 bulgularına göre, çocuklarının gelişimine katkı sağlama bakımından yalnızca 1 veli hiçbir çaba gösteremediğini belirtmektedir. Buna karşın 2 veli her türlü desteğı sağlarken; 2 velinin ise psikolojik ve bedensel gelişimine destek amaçlı katkı sağladığı görülmektedir. 3 velinin çocuklarının eğitim ve öğretimlerine yardım ettikleri, 3 velinin çocukları ile birlikte aktiviteler yaptıkları, 2 velinin ise çocuklarının yalnızca moralini yüksek tutmaya çalıştıkları görülmektedir.

Aile ve velinin çocuklarının gelişimine katkı biçimlerine ilişkin veli görüşlerinden orijinal örnekler:

1KİOd "Hastalığında onun yalnız olmadığını ve geçici bir rahatsızlığı olduğunu hissettirmeye çalışıyoruz.", 5KOYd "Fizik tedavi alıyor. Aile terapistinden yardım aldık. Evde okul eğitimi alıyor.", 12EİOd "Doktorların önerileri doğrultusunda hareket etmekteyiz, beslenmesine biraz daha fazla önem vermekteyiz." (Hem psikolojik hem de fiziksel açıdan gelişimine yardımcı olmaya çalışma.)

3KİOd "Aile yaşama yazıldık bilardo oynamaktan çok hoşlandığı için. Arkadaşlarıyla bilardo oynuyor." 13KİDd "Çocuğumla birebir çalışıyorum, fiziksel aktivitelerine yardımcı oluyorum." (Birlikte aktiviteler yapma.)

11KOÇDd "Yapmaya çalışıyoruz. Ama yeterli olamıyoruz. Ev ödevlerine elimizden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyoruz." 13KİDd "Ders çalışmasına yardımcı olmaya çalışıyorum." (Eğitim ve öğretimine yardımcı olmaya çalışma)

Alt problem 4: Aileler evde okul uygulamasında hangi sorunlarla karşılaşmaktadır?

Tablo 4. Evde Okul Uygulamasında Yaşanılan Sorunlara İlişkin Veli Görüşleri

Yaşanılan sorunlar	f
Hiçbir sorun yok	4
Çocuğun fiziksel şartlarının elverişsizliği.	3
Velinin öğretmeni seçmemesi ve görevlendirilecek öğretmenin belirsizliği.	2
Çocuğun sınıf ortamını özlemesi.	1
Eve gelecek öğretmeni bulmakta zorlanma.	1
Evde okul uygulaması öğrenmelerinin okul eğitimi kadar gerçekleşmemesi.	1
Çocuğun toplum içerisine çıkmaktan duyduğu rahatsızlık.	1
Uzman öğretmen görevlendirilmemesi.	1

Tablo 4 bulgularına göre 4 velinin hiçbir sorunla karşılaşmadığı, diğer 9'undan 3'nün çocuğun ev ortamının elverişsizliğini, 2'sinin velinin öğretmeni seçmemesi ve görevlendirilecek öğretmenin belirsizliğini belirtirken, diğer 5'inin ise her birinin farklı bir sorun belirttiği görülmektedir. Bunlar, çocuğu sonradan rahatsızlanan veli çocuğunun önceki okul ortamını özlediğini, aynı durumdaki diğer veli de çocuğunun sağlığının elverişsiz olduğunu, başka veli de çocuğunun öğretmenlerinin yanına gelmesini istemediğini söylemektedir. Bunların dışında bir veli başvuruda bulunduğu halde öğretmen bulmakta zorlandığını belirtirken, başka bir veli de okuldaki kadar öğretim yapılmadığını düşünmektedir. Başka bir veli öğretmeni kendisinin seçmesini isterken, bir diğeri de sınıf öğretmeni değil de özel öğretmen gönderilmesi gerektiği görüşündedirler.

Evde okul uygulamasında yaşanan sorunlara ilişkin veli görüşlerinden orijinal örnekler:

3KİOd "Saçları yok diye öğretmenleriyle karşılaşmaktan çekiniyordu, maskesi vardı. Belli bir süre sonra alıştı." (Çocuğun toplum içerisine çıkmaktan duyduğu rahatsızlık.)

5KOYd "Öğretmen bu çocuğa özel eğitim ihtiyacında olan çocuk olarak özel olarak yaklaşması gerekirken sınıf öğretmeni gönderiliyor ve çocuğa normal öğrenci gibi muamele edilip ders anlatılıyor." (Uzman öğretmen görevlendirilmemesi.)

8KİOd "İmkanlar sınırlı olduğu için çocuğumuz bir yerde sıkılmaya başlıyor. Açık yarası olduğundan enfeksiyon tehlikesi var. Gözyaşı bezleri çalışmadığı için 2 dakikada bir damla yapmaktayız.", 12EİOd "özel ders odasının hazırlanması ve kış aylarında ısınma sorunu olmaktadır. Fakat bunu da karşılıyoruz." (Çocuğun fiziksel şartlarının elverişsizliği.)

Alt problem 5: Aileler evde okul uygulamasının daha etkili olabilmesi için nelerin yapılmasını önermektedir?

Tablo 5. Evde Okul Uygulamasının Etkiliğine Katkı Amaçlı Veli Önerileri

Uygulamanın etkililiğine katkı amaçlı veli önerileri	f
Öğretmen ve öğrencilerin imkânları daha da artırılmalı (Materyal vb.).	4
Öğretmenler ders dışında çocuklara küçük sürprizler yapmalı ve moral vermeli.	1
Öğretmenler evde eğitim konusunda özendirilmeli.	1
Öğretmenler eve daha sık gelmeli.	1
Evde eğitim verecek öğretmenin bu konuda eğitilmesi gerekli.	1
Derslerin, bir rehber veya özel eğitim öğretmeni gözetiminde yapılması	1
Görevlendirilecek öğretmeni aile seçebilmeli.	1
Derslerin süre ve zamanı esnek olmalı ve en azından okuldaki ders saatinin yarısı kadar olmalı.	1
Görevlendirilecek öğretmenler eğitim öğretim yılı başında tespit edilmiş olmalı	1
Öğrencilere tablet bilgisayar verilmeli.	1
Ek ders, etüd yapılmalı.	1

Tablo 5 bulgularına göre, 4 veli, öğretmenlerin imkânlarının ve öğretmenlere verilen desteğin artırılması gerektiği görüşünde, diğer velilerin her biri de farklı bir öneri sunmaktadır. Bular, derse gelen öğretmenin çocuklara psikolojik açıdan da destek olması gerektiği, öğretmenlerin özendirilmesi gerektiği, ev eğitimleri için evlere daha sık gidilmesi gerektiği, eğitim öğretim süresinin esnek yapılı olmasını, öğretmenin özel eğitim alması gerektiği, öğretmeni ailenin seçebilmesini, öğretmenin öğretim yılı başında tespit edilerek eğitim öğretime zamanında başlanmasını ve ek ders yapılması önerileri getirilmiştir.

Evde okul uygulamasının etkililiğine katkı amaçlı veli önerilerine ilişkin orijinal örnekler:

6EOÇDd "Sadece sınıf öğretmenlerinin değil de branş öğretmenlerinin de gelmesini öneririz.

(Uzmanlaşmış öğretmen görevlendirilmeli)

6EOÇDd Ayrıca görsel olacak şekilde veya daha farklı materyallerin kullanılmasını da istiyoruz."

8KİOd "Her çocuğun engeline göre nasıl eğitim öğretim alacağı, ne tür materyallerle çalışabileceği tespit edilip öğretmenlerine ulaştırmalarını öneririz." [Öğretmenlerin imkânları daha da artırılmalı (Materyal vb.)]

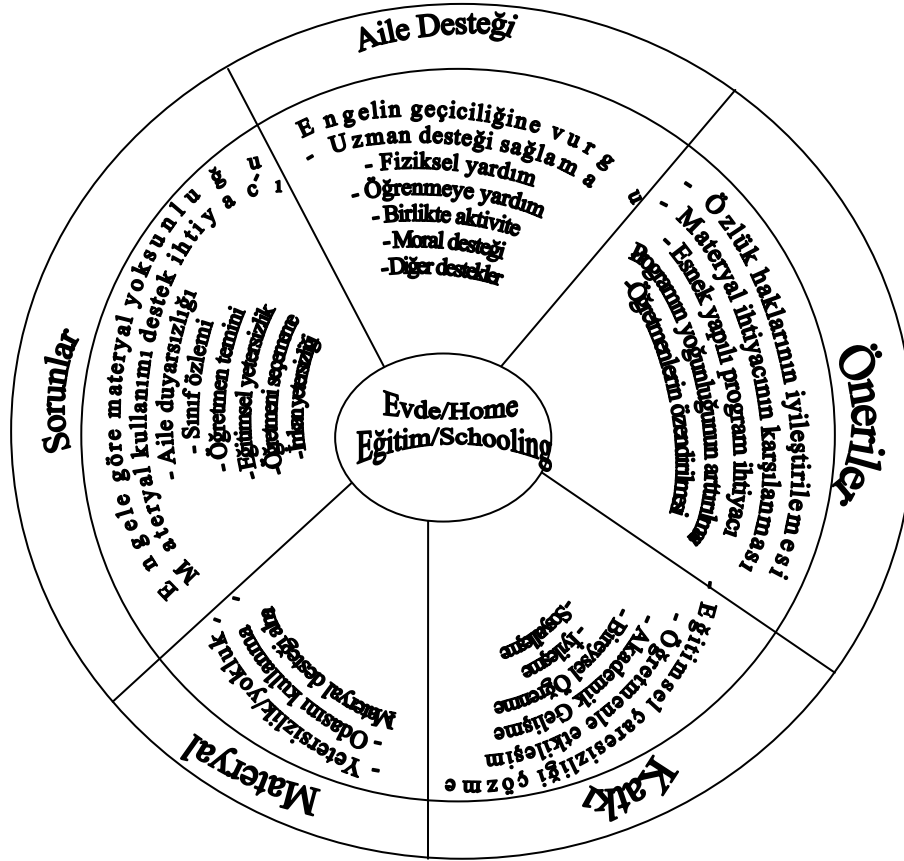
10EYOd "Mutlaka öğretmeni aile seçmeli. (Görevlendirilecek öğretmeni aile seçebilmeli.)

12EİOd "Bilgisayar ve tablet verilmesini öneriyorum." (Öğrencilere tablet bilgisayar verilmeli.)

13KİDd "Ek dersler, etüdlar yapılabilir." (Ek ders, etüd yapılması)

SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırmanın bulgularına dayalı olarak Türkiye’de evde okul uygulaması bulguları bileşenler döngüsü Şema 1 de gösterilmiştir.

Şema 1. Türkiye’de Evde Okul Uygulaması Bulguları Bileşenler Döngüsü

Evde okul uygulaması üzerine hem literatür hem de nitel yolla elde edilen bulgularına göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Evde eğitim uygulamasının yeni bir uygulama olarak, birçok gelişmiş ülkede tarihsel gelişimi içerisinde alternatif bir model olarak başarıyla uygulandığı bilinmektedir. Çoğu araştırmalarda bu uygulama ile eğitim alan öğrencilerin, okulda eğitim alan öğrencilere göre daha başarılı olduklarına dair sonuçlara da ulaşılmıştır (Ketelaar & Vermeer, 1998; Basham, 2001; Princiotta & Bielick, 2006; Rudner, 1999; Farris & Woodruff, 2000; Layman, 1998; Smith & Williams, 2009) Evde eğitim uygulamasının anne babanın, hizmetlere erişimi sağlamada, ev idaresi ile ilgili sorumlulukları dengelemede, çocukların öğrenme stillerini anlamada, aynı anda birçok çocukla ilgilenmede, sabır geliştirmede ve öğrenmeyi eğlenceli hale getirmede yönündeki gelişimlerine de önemli katkılar yaptığına ilişkin bulgular da görülmektedir (Knowles 1988; Mayberry 1988; Van Galen, 1991; Llewellyn 1996; Ray 2000; Green & Hoover-Dempsey 2007; Smith & Williams, 2009).

Özellikle okul temelli eğitim sürecinde ortaya çıkan huzursuzluklar ve olumsuzluklar bu uygulamayı alternatif model haline getirmektedir. Literatürde bu uygulamanın yararları ve sınırlılıkları konusunda çeşitli görüşler mevcuttur. Bu uygulamada eğitim programının ailelere bırakılmış olması ile çocukların sosyalleşme “sosyalleşmemesi” (Lubienski, 2003) ve toplumun sivil temelini zayıflatma (Apple, 2000) konularında çokça eleştiri mevcuttur. Buna karşın araştırmalar özellikle okul eğitiminde öğrencilerin dışlanma kaygılarına karşın evde okul uygulamasının önemli avantajlar sağladığı yönündedir (Peterson, 2009). Bu uygulamayı tercih eden ailelere çocuklarının eğitimi konusunda diğerlerine göre çok daha büyük sorumluluklar düşmekte ve ebeveynlere çok büyük sorumluluklar yüklemektedir. Ebeveynlerin bu yükün altından kalkamamaları da bir olasılıktır. Ebeveynlerin genel eğitim düzeyindeki ve evde eğitim hakkındaki yetersizlikleri, bu konudaki büyük engellerden biridir. Evde eğitimi alternatif olarak kullanabilecek kesimin de çok iyi tespit edilmesi gerekir. Maliyet, aile katkısı, öğretmen temini, materyal temini gibi faktörlerdeki yetersizliklerinden dolayı sorunlar yaşaması muhtemel gelişmemiş ve ya az gelişmiş ülkeler için pek elverişli bir alternatif olması zor görünmektedir.

1. Merkeziyetçi bir özellik taşıyan eğitim sisteminden dolayı Türkiye’de eğitimin hukuksal boyutu alternatif eğitim modellerinin uygulanmasına henüz yeterince açık değildir. Evde okul uygulaması eğitimi yerelleştirmektedir. Kuramsal olarak merkeziyetçi bir yapı, program, uygulama vb. bakımlarından esnek yapılabilecek bir uygulamaya açık olmayacaktır. Araştırmalarda genel olarak ailelerin ev okulunu tercih etme sebepleri: sosyal, ailevi, akademik, dini, özgürlüğe önem verme, felsefi düşünce farklılığı, eğitim merkezlerine uzaklık, özeğitim ihtiyacı ve okullara olan güvensizlik gibi faktörlerle açıklanmaktadır (Knowles, 1991; Wayman & Lynch, 1991; Jeub, 1994; Ray, 2000; Ensign, 2000; Carper, 2000; Hill, 2000; Basham, 2001; Birkan, 2002; Lubienski, 2003; Collum, 2005; Princiotta & Bielick, 2006; Smith & Williams, 2009; Şad & Akdağ, 2010; Tösten & Elçiçek, 2013) Türkiye açısından evde eğitim uygulamasının genel eğitim sürecinde alternatif bir model olarak uygulanıp yaygınlaştırılması özellikle yukarıda bahsedilen faktörler açısından bakıldığında yakın gelecekte pek olası görünmemektedir. Nitekim çok sınırlı bir kesime sadece özel eğitim ihtiyacı içerisinde olan bireylerin çok az bir kesimi için uygulanmasına karar verilen uygulamanın yasal düzenlemesi ancak 2010 yılında yapılmıştır.
2. Nitel verilere dayalı olarak elde edilen bulgulara göre çalışma grubunu oluşturan evde okul eğitimine kayıtlı öğrenci velilerinin görüşlerinden şu sonuçlar çıkarılabilir. Araştırma bulgularına göre:
 - a. Veliler evde eğitim uygulamasının yararlı olduğu ve çocuklarının gelişimine katkı sağladığı görüşündedirler. Bu bulgular evde eğitim yararlılığı konusundaki (Ketelaar & Vermeer, 1998; Layman, 1998; Rudner, 1999; Farris & Woodruff, 2000; Apple, 2000; Lines, 2000; Basham, 2001; Princiotta & Bielick, 2006; Smith & Williams, 2009; Peterson, 2009) bulgularını desteklemektedir.

Çocuklarına evde eğitim aldırarak aileler evde eğitim uygulaması için materyal konusunda desteklenme ihtiyacındadırlar.

Velilerin çoğunluğu evde eğitimin uygulamasında önemli sorunlar yaşamaktadırlar. Bunlar: çocuğun sınıf ortamını özlemesi, çocuğun fiziksel şartlarının elverişsizliği, eve gelecek öğretmeni seçememe ve bulmakta zorlanma, evde okul uygulamasında öğrenmelerinin okul eğitimi kadar gerçekleşmemesi, çocuğun toplum içerisine çıkmaktan duyduğu rahatsızlık, velinin öğretmeni seçememesi, özel eğitim alanında eğitilmiş öğretmenler yerine sınıf öğretmenin görevlendirilmesi olarak ortaya konulmaktadır.

Veliler evde eğitim uygulamasının aileye, programa, öğretmene dönük olarak iyileştirmesi-geliştirilmesi gerektiği görüşündedirler.

ÖNERİLER

1. Evde eğitim uygulamasının hem özel eğitim hem de genel eğitim bağlamında yaygınlaştırılması Türk Eğitim Sistemine önemli katkı sağlayabilir.
2. Mevcut uygulanan şekli ile uygulamanın etkinliğinin artırılması bakımından, araştırmada tespit edilen ihtiyaç ve sorunların giderilmesi gerekir.
3. Evde eğitim uygulamasında görevlendirilecek öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerine önem verilmelidir.
4. Araştırmacıların evde eğitim konusunu farklı yöntem ve gruplar üzerinde çalışmalarını uygulamanın geliştirilmesine önemli katkılar sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Aydın, İ. (2006). *Alternatif Okullar*. 2. Baskı. Ankara: Pegem.
- Apple, M. W. (2000). "The cultural politics of home schooling." *Peabody Journal Of Education* 75 (1-2): 256-271.
- Bailey, D.B., Simeonsson. R.J., Huntington, G.S., Camfort. M., Isbelf, P., ODonnell, K.J. & Helm. J.M. (1998). "Familyfocused intervention: A functional model for planning, implementing and evaluating individualized family services early intervention". *Journal of the Division for Early Childhood*, 10.156-171.
- Basham, P., (2001). "Home schooling: From the extreme to the mainstream". *A Fraser Institute Occasional Paper*. Public Policy Sources, *The Fraser Institute*, Number,51, Vancouver,B.C., Canada.
- Basham, P., Merrifield,J.,& Hepburn, C.R. (2007). "Home schooling: From the extreme to the mainstream". Study in Education Policy, 2nd ed.,*The Fraser Institute*, Vancouver,B.C., Canada.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. Ankara: Siyasal.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.,E.,Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (11.Basım) Pegem A, Ankara.
- Birkan, B. (2002). "Erken özel eğitim hizmetleri." *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 3(2) 99-109
- Carper, J.C. (2000). "Pluralism to establishment to dissent: The religious and educational context of home schooling." *Peabody Journal of Education*, 75 (1/2), 8- 19.

- Collum, E. (2005). "The ins and outs of homeschooling: the determinants of parental motivations and student achievement." *Education and Urban Society*, 37, 307-335.
- Crowson, R. L. (2000). "The home schooling movement: a few concluding observations". *Peabody Journal of Education*, 75, 1/2, 294-300.
- Ensign, J. (2000). "Defying the stereotypes of special education: home school students." *Peabody Journal of Education*, 75 (1/2), 147-158.
- Farrell, L. & Ryan T. (2006). "Ev okulu". Çev: Duygu Yaşar. *Eğitim Zil ve Teneffüs Dergisi*. Sayı: 6. Ankara: Algi Yayıncılık.(Orijinal makalenin yayım tarihi, 2005).
- Farris, M. P. & Woodruff, S. A. (2000). "The future of home schooling." *Peabody Journal of Education*, 75, 1/2, 233-255.
- Gay, L. R., Mills G. E., & Airasian, P. (2006). *Educational research competencies for analysis and applications* (8th ed.). New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Green, C.L. & Hoover-Dempsey, K.V. (2007). "Why Do Parents Homeschool? A Systematic Examination of Parental Involvement." *Education and Urban Society*, 39, 264-285.
- Hill, P.T. (2000). "Home schooling and the future of public education". *Peabody Journal of Education*, 75 (1/2), 20- 31.
- Jeub, C. (1994). "Why parents choose home schooling." *Educational Leadership*, 52 (1), 50- 52.
- Ketelanr, M. & Venneer, A. (1998). "Parental participation in intervention programs for children with cerebral palsy: A review of research." *Topics In Early Childhood Special Education*. 18(2). 108-1 IS.
- Kıncal, R. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara. Nobel Yayınevi.
- Knowles, G.J. (1991). "Parents' rationales for operating home schools." *Journal of Contemporary Ethnography*, 20, 203-230.
- Lines, P. M. (1994). "Homeschooling: private choices and public obligations." *Home School Researcher* 10(3):9-26.
- Lubienski, C. (2003). "A critical view of home education." *Evaluation and Research in Education*, 17, 167-178.
- Lyman, I. (1998). "Homeschooling: Back to the future?". *Cato Policy Analysis*, 294. Cato Institute, Washington.
- MEB (2010). "Millî Eğitim Bakanlığı evde ve hastanede eğitim hizmetleri yönergesi". *Tebliğler Dergisi*, Cilt: 73, Tarih: 2010, Sayı: 2629 .
- Nelson, E. (1986). "Home Schooling." *ERIC Clearinghouse on Educational Management*, 15. University of Oregon, Washington
- Peterson D. (2009). "You Can Homeschool Your Child with Special Needs". EP MAGAZINE /17.08.2014 tarihinde www.eparent.com. dan alınmıştır.
- Princiotta, D., Bielick, S. & Chapman, C (2006). *Homeschooling in the United States: 2003*, (NCES 2006- 042) Washington, DC: U.S. Department of Education. National Center for Education Statistics.
- Ray, B.D. (2000). "Home schooling: The ameliorator of negative influences on learning?" *Peabody Journal of Education*, 75 (1/2), 71-106.

- Rudner, L. M. (1999). "Scholastic achievement and demographic characteristics of home school students in 1998." *Education Policy Analysis Archives*, 7 (8).
- Smith C. F. & Williams E. M. (2009). "Motivations, sacrifices, and challenges: black parents' decisions to home school." *Urban Review*, 41, 369–389.
- Şad, S.N. & Akdağ, M. (2010). "Evde eğitim." *Millî Eğitim*. Sayı 188, 19-33.
- Taşdan, M. & Demir, Ö. (2010). "Alternatif bir eğitim modeli olarak ev okulu." *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 9(18), 81-99
- Taşdemir, M. (2003). Sistem olarak okul. *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*.(içinde. Ed.M.Çağatay Özdemir). Ankara: Asil yayın dağıtım.
- Tösten, R. & Elçiçek, Z. (2013). "Alternatif okullar kapsamında ev okullarının durumu." *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 37-49
- Van Galen, J. A. (1991). Ideologues and pedagogues: Parents who teach their children at home. In J. Van Galen & M.A. Pitman (Eds.), *Homeschooling: Political, historical, and pedagogical perspectives* (pp. 67-92). Norwood, NJ: Ablex.
- Vender, J. C. (2004). *Geography in Homeschool America: Status and Opportunities*. Department of Geography, Penn State University.
- Wayman. K.I., & Lynch. E.W. (1991). "Home-based early childhood services: Cultural sensitivity in a family systems approach." *Topics in Early Childhood Special Education*. 10(4). 56-70
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (6.Basım) Seçkin Yayıncılık, Ankara.

EXTENDED SUMMARY

Objective

This research was aimed to determine the opinions of the parents whose children have education at home. These opinions included their supporting, problems, contributions and, suggestions on home schooling.

Problem

What do the parents think about the home schooling practice?, Do they provide enough materials and morals to during the home schooling?, and What kind of problems do they face with?

Significance

By taking parents' opinions about home schooling, feedback could be provided to relevant institutions and organizations. Besides it is predicted that this research might be pre-understanding for different researches.

Method

This is a descriptive research and a case study in which qualitative data collection techniques are used. The most important feature of a case study examines one or several cases in depth (Yıldırım & Şimşek, 2005). Qualitative research could be defined as the research in which the methods of qualitative data collection are used such as observation, interview and document analysis. Also, the qualitative process is followed to present senses and events realistically and wholly in their natural environment (Yıldırım & Şimşek, 2008). In these researches, various research traditions/ strategies / approaches such as culture analysis, phenomenological method, grounded theory, case study, and activity research are used. In this study, case study was adopted and the data collection was collected by interview.

Study Group

The study group was determined by homogenous sampling method which is one of purposeful sampling methods. Homogenous sampling method describes studying by choosing a homogenous subgroup, case corresponding with the problem of the search in the universe. In qualitative studies and purposeful sampling, basing the aim of every study sampling method and sample size should be settled. According to Patton (1990), sample size depends on what we ask to know, aim of researcher, which one is practical and useful, which one is precious and substantial and what might be done with regard to available resource and period. The study group was created from Pursaklar secondary school and 13 student's parents (5 male, 8 female) whose children have education at home in Ankara in 2013-2014 academic years. Also, these parents joined volunteer to interview process.

Data Collection and Analysis

In this research, the semi-structured interview form was used as a data collection tool. In the development process of draft interview form was calculated the agreement-disagreement coefficient which was formulated by Miles and Huberman (1994). The coefficient was calculated 0, 80 for items. This result showed that the items in interview form have high internal reliability. The final interview form was consisted the three structured questions which included personal data and the six semi-structured open ended questions.

The qualitative data was analyzed by frequency analysis which is the content analysis method. According to Yıldırım & Şimşek (2008), the reporting of data and the detail explanations of researchers about how reaches to results are important to evidence validity and reliability in qualitative research process. In this research, data analysis process was explained in detail and acquired opinions were included in the results. The final phase in content analysis covers evaluation, inference and interpretation (Bilgin, 2006). In the search, these were included with conclusion, discussion and recommendations.

Findings

The results of study were listed below:

1. The parents have the positive perceptions about home schooling practices.
2. While they believe that the practices are contributed their children's developments, they have some problems about the teachers and the teaching and learning materials at home schooling.
3. Teachers couldn't make enough contribution to it educationally (reach to the objectives of the program).
4. The most of the parents face with great issues in terms of practice.
5. The parents need the opinion that home schooling practice requires improvement and development intended for parents, program and teachers.
6. The parents are some needs to improve home schooling practice to be intended for parents, program and teachers.